

The image is a book cover for Margaret Atwood's 'Stare Baby V lese'. It features a woman's face from the nose down, wearing a white tank top and red lipstick. Her eyes are obscured by two large, white, flower-shaped lenses. Her hair is completely covered by a dense, multi-colored floral crown. The flowers include tulips in shades of red, orange, and yellow, as well as white and yellow daisies. A single green butterfly with yellow markings is perched on the crown. The background is a solid dark blue. The author's name 'MARGARET' is at the top right, and the title 'STARE BABY V LESE' is on the left side, both in white, bold, sans-serif font.

MARGARET

ATWOOD

STARE
BABY
V LESE

STARÉ BABY V LESE

MARGARET ATWOOD

**STARÉ BABY
V LESE**

Z angličtiny preložila
JANA JURÁŇOVÁ

sloart

Copyright © 2023 by O. W. Toad, Ltd.

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2025

Translation © Jana Juráňová 2025

Poetry translation in *Morte de Smudgie* by Jana Kantorová-Báliková

Cover collages by Sarah Jarrett

ISBN 978-80-556-6386-9

Tento projekt z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat' ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Venujem svojim čitateľom a čitateľkám,
svojej rodine,
priateľom, aj tým neprítomným,
a Graemovi Gibsonovi, ako vždy.*

OBSAH

I TIG A NELL 9

- Prvá pomoc 11
Dvaja ošľahaní muži 23
Smrť Fliáčikova 43

II MOJA ZLÁ MATKA 53

- Moja zlá matka 55
Rozhovor s mŕtvym 82
Netrpezlivá Griselda 99
Pokazené zuby 106
Smrť spôsobená lastúrami 122
Humbuk 129
Metempsychóza: Alebo cesta duše 138
Spadla z oblakov: Sympózium 154

III

NELL A TIG 177

Zaprášenny obed 179

Vdovy 211

Škatuľka z dreva 218

Staré baby v lese 236

Podakovanie 251

I

TIG A NELL

Prvá pomoc

Raz, keď Nell prišla domov tesne pred večerou, našla vchodové dvere otvorené. Auto pred domom nebolo. Po schodoch sa tiahla krvavá stopa, sledovala ju, ako sa vinie v predsieni na koberci až do kuchyne. Na doske na krájanie bol položený nôž, jeden z Tigových najobľúbenejších, japonská oceľ, veľmi ostrý, vedľa zakrvavená mrkva s odrezaným koncom. Dcéra, v tom čase deväťročná, doma nebola.

Možné scenáre? Vtrhli k nim nejakí šialenci, Tig sa pokúšal ubrániť nožom (no ako si vysvetliť tú mrkvu?) a zranil sa. Šialenci utiekli ich autom a uniesli Tiga aj dcéru. Nell by mala zavolať políciu.

Alebo Tig varil, porezal sa, vyhodnotil to tak, že ranu treba zašit', a tak sa odviezol do nemocnice. Dcéru vzal so sebou, aby nezostala doma sama. To bolo pravdepodobnejšie. Zrejme mal priveľmi naponáhlo a nestihol nechať odkaz.

Nell vytiahla čistiaci prostriedok na koberce a posprejovala škvrny od krvi, lebo keď uschnú, pôjde to oveľa ťažšie. Potom utrela krv z kuchynskej dlážky a po chvíľke umyla aj mrkvu. Bola po každej stránke v poriadku, nebol dôvod vyhodiť ju do odpadu.

Čas plynul. Napätie sa stupňovalo. Dostala sa do bodu, keď chcela obtelefonovať nemocnice v blízkom okolí, aby zistila, či tam Tiga

prijali, ale práve v tom momente sa vrátil s obviazanou rukou. Mal žoviálnu náladu, dcéra tiež. Aké len dobrodružstvo zažili! Hneď jej oznámili, že krv sa len tak rinula. Utierka, ktorou si Tig omotal ranu, bola celá nasiaknutá krvou! Šoférovanie bolo náročné, to Tig uznal – nepovedal, že nebezpečné –, ale kto by čakal na taxík! Zvládol to v pohode, v podstate s jednou rukou, druhú musel držať zdvihnutú, krv stekala dolu laktom, na pohotovosti mu to rýchlo zašili, medzitým síce všetko pokvapkal krvou, no ale – už sú tu! Našťastie, nôž nezasiahol tepnu, to by dopadlo inak. (Ono to naozaj dopadlo trochu inak, ale to Tig porozprával len Nell a trošku neskôr. Celé to jeho zľahčovanie bola pretváрка, nechcel vystrašiť dcéru, ale bál sa, že omdlie, ak bude strata krvi priveľká a vymkne sa spod kontroly, čo potom?)

„Potrebujem si vypiť,“ povedal Tig.

„Aj ja,“ odvetila Nell. „Môžem urobiť praženicu.“ Nech už Tig plánoval urobiť s mrkvou čokoľvek, nebola viac na programe dňa.

Utierku priniesli v plastovej taške. Bola jasnočervená, na okrajoch hnedla. Nell ju namočila do studenej vody, čo je najlepší spôsob, ako sa vysporiadať so zakrvavenými textíliami.

Čo by som robila, keby som tu bola? uvažovala. Leukoplast by mu na to určite nedala, to by nestačilo. Sťahovací popruh? Mala len také ledabole informácie z príručky pre dievčatá, riešili sa tam aj vytknuté členky. Jej doménou boli menšie úrazy, tie väčšie nie. A s Tigom vždy súviseli práve tie väčšie.

Stalo sa to už dávnejšie. Ako si spomína, bola skorá jeseň, niekedy koncom osemdesiatych rokov. V tom čase sa používali počítače predpotopného typu, papier, čo sa vkladal do tlačiarň, tvoril dlhý pás, každá strana pripojená k nasledujúcej, na bokoch boli dierky a tie perforované prúžky bolo treba odtrhnúť. Žiadne mobilné telefóny, preto Nell nemohla Tigovi poslať esemesku alebo mu zavolať a spýtať sa ho, kde je a kde sa tam nabrala tá krv.

Koľko sme len na všetko čakali, pomyslí si. Čakali sme a nič sme nevedeli. Toľko bielych miest, ktoré sme nemali ako vyplniť, tak veľa

záhad. A tak málo informácií. Teraz žijeme v prvej dekáde 21. storočia, časopriestor je hustejší, preľudnený, ledva sa v ňom dá hýbať, vzduch je preplnený týmto a hentým. Pred ľuďmi sa nikam nedá uniknúť, všetci sú v jednom kuse v kontakte, prepájajú sa, akurát že sú tak akosi bez kontaktu. Je to dobré alebo zlé?

Obráti svoju pozornosť na miestnosť, v ktorej sa práve nachádzajú, oni dvaja sú v pravej časti. Je to ťažko opísateľná výšková budova na Bloor Street neďaleko viaduktu. Sedia na stoličkách, ako by boli v škole, veď pred nimi je aj biela tabuľa, a človek, presnejšie pán Foote, čosi rozpráva. Ľudia na ostatných stoličkách, ktorí tiež počúvajú pána Foota, sú minimálne o tridsať rokov mladší než Tig a Nell, niektorí možno aj o štyridsať, skrátka decká.

„Ak dôjde k havárii motocykla,“ hovorí pán Foote, „nebudete skladať človeku dolu prilbu, je tak? Lebo však neviete, čo tam nájdete, jasnačka, nie?“ Pohne rukou pred sebou v otáčavom pohybe, ako by umýval okno.

Dobrý postreh, pomyslí si Nell. Predstaví si sklo na prilbe zamazané od krvi. A vnútri tvár, ktorá už nie je tvárou, premenená na kašu.

Pán Foote má talent na vyvolávanie takýchto predstáv. Jeho spôsob reči je farbistý, možno preto, že je z Newfoundlandu. Nechodí okolo problému po špičkách. Jeho telo je stavané ako štvorec: široký trup, hrubé nohy, krátka vzdialenosť medzi uchom a ramenom. Rovnovážny tvar s nízko položeným ťažiskom. Asi by nebolo ľahké len tak ho prevrátiť a zhodiť. Nell predpokladá, že pokusy už boli, možno niekde v bare – podľa všetkého si vie dať rady s krčmovou bitkou, no zároveň sa nepúšťa do žiadnej, z ktorej by nemal vyjsť ako víťaz. Ak by bol tlak naňho priveľký, vyhodil by útočníka oknom, celkom pokojne – „Musíte zachovať pokoj,“ povedal už dva razy – a potom by skontroloval, či mu nepolámal nejaké kosti. Ak áno, zafixoval by ich dlhousťou a ošetril rezné rany a odreniny. Pán Foote je také to balenie všetko v jednom. Že je záchranár, vysvitlo až neskôr v priebehu dňa.

Nosí pri sebe čierny kožený zakladač, má oblečenú teplákovú mikinu s dlhými rukávmi na zips, na nej logo záchranky Nemocnice svätého Jána, akoby bol trénerom nejakého tímu, veď svojím spôsobom aj je: vyučuje prvú pomoc. Na záver dňa sa bude robiť test a každý z účastníkov a účastníčok dostane certifikát. Ľudia prítomní v tejto miestnosti sú tu, lebo taký certifikát potrebujú, poslali ich sem zamestnávateľa. Aj Nell a Tige. Vďaka Tigovým rodinným kontaktom budú mať prednášky na výletnej lodi (prírodopisná plavba). On bude rozprávať o vtákoch, ona o motýľoch – každý o svojej záľube. Technicky vzaté teda patria k personálu a personál na lodi musí mať takýto certifikát. Ako im oznámil ich kontakt z lode, je to povinné.

Nikto im ale nepovedal, že väčšina pasažierov – teda hostí, skrátka klientela – nebude mladých, jemne povedané. Niektorí sú starší než Nell a Tig. Skutočné vykopávky. Taký človek sa môže prekotiť kedykoľvek a vtedy sa certifikáty prvej pomoci budú hodiť.

Je nepravdepodobné, že by Nell a Tig niekoho zachraňovali, spoliehajú sa, že v prípade potreby priskočí niekto mladší. Nell je rozhodnutá v stave núdze zaváhať, následne bude tvrdiť, že zabudla, čo treba robiť, a to bude pravda. Čo urobí Tig? Povie: Odstúpte, urobte miesto. Niečo také.

Povráva sa, že na takýchto lodiach sú extra mrazničky, pre každý prípad. Nell si predstavuje, ako niekoho z personálu vyvedie z miery, keď omylom otvorí nesprávnu mrazničku a stretne sa so zdeseným a stuhnutým pohľadom nejakého nešťastníka alebo nešťastníčky, v ktorých prípade sa certifikát o absolvovaní prvej pomoci ukázal ako nedostatočný.

Pán Foote stojí v miestnosti celkom vpredu a prechádza pohľadom dnešnú hŕstku študentiek a študentov. Na tvári má zdanlivo neutrálny, ale v skutočnosti jemne pobavený výraz. Partička nič netušiacich padaviek, myslí si pravdepodobne. Mestskí ľudia. „Sú veci, ktoré treba urobiť, ale zas aj také, čo robiť netreba,“ hlesne. „Poviem vám jedno aj druhé. V prvom rade, nie že budete pobehovať oko-

lo a vrešťať ako bezhlavé kurence. Ani keď je chlapík pri vás o hlavu kratší.“

Kurence bez hlavy nevrešťa, pomyslí si Nell. Aspoň to teda predpokladá. Ale chápe význam toho, čo povedal. Majte sa na pozore, hovorí sa. A pán Foote by dodal: „Ak teda vládzete.“ Určite od nich požaduje, aby nestrácali hlavu.

„Kopu vecí viete napraviť,“ hovorí pán Foote. „Ale nie bez hlavy. To je jedna z vecí, čo vás nemám ako naučiť.“ Je to vtip, odhaduje Nell, ale pán Foote nikdy nedáva najavo, že práve povedal vtip. Hovorí to s kamennou tvárou.

„Povedzme, že ste v reštaurácii.“ Keď pán Foote vyriešil zrážku motocyklov, posunul sa k duseniu. „Kamošovi zabehne. Musíte si odpovedať na otázku: Môže hovoriť? Opýtate sa ho, či ho môžete buchnúť do chrbta. Ak povie, že áno, nie je to až také zlé, lebo furt ešte môže dýchať, jasnačka? Ale môže sa stať – mnohí ľudia, keď im zabehne, sú na rozpakoch, vstanú, a čo urobia? Idú na toaletu, lebo nechcú robiť rozruch. Nechcú na seba upozorňovať. Ale vy tam musíte ísť s nimi, idete za nimi, lebo ten človek tam môže umrieť. Rovno na dlážke, ani neviete ako a už je po ňom.“ Významne si prítaká, v zmysle, že pozná zopár príkladov. Bol pri tom. Videl to. Lenže prišiel neskoro. Pán Foote vie svoje, pomyslí si Nell. Aj jej sa to takmer stalo. Zabehlo jej, išla na toaletu, lebo nechcela robiť rozruch. Rozpaky môžu byť smrteľné, teraz je jej to jasné. Pán Foote to presne vystihol.

„Vtedy ich musíte nejako donútiť, aby sa predklonili,“ pokračuje. „Päť buchnátov do chrbta a kus mäsa, haluška, rybia kosť alebo hocičo iné môže z nich hneď tam na mieste vystreliť. Ale ak nie, musíte vykonať Heimlichov hmat. Problém je, že keď človek nemôže hovoriť, nemôže vám dať naň súhlas, no a môže začať modrať a odchádzať. Musíte to proste urobiť. Možno mu pri tom zlomíte rebro, ale zostane nažive, jasné, nie?“ Trochu sa zaškerí, alebo Nell predpokladá,

že je to úškrn. Taký zášklb kútika úst. „A je vybavené, chápete? Človek zostal nažive!“

Prejdú si Heimlichov hmat a spôsob, ako správne človeka buchovať do chrbta. Podľa pána Foota tieto dve veci v kombinácii takmer určite zafungujú, ale musíte byť na mieste dostatočne zavčasu: pri prvej pomoci hrá čas najdôležitejšiu rolu. „Preto sa hovorí, že prvá, je to jasné? Tu nie sme na poondenom daňovom úrade, prepáčte za výraz, oni na to možno majú aj celý deň, ale vy asi tak štyri minúty.“

Vzápätí oznámi, že nasleduje prestávka na kávu a po nej sa budú venovať topeniu a dýchaniu z úst do úst a následne podchladeniu. No a po obede ešte infarktóm a defibrilátorom. Na jeden deň je to až-až.

Topenie je celkom jednoduché. „Najprv musíte dostať vodu von. Vyleje sa, ak si z gravitácie urobíte pomocníčku, jasné? Človeka otočíte na bok, vyprázdните ho, ale rýchlo.“ Pán Foote mal už do činenia s množstvom prípadov topenia: celý život strávil blízko vody. „Otočte ho na chrbát, aby sa uvoľnili dýchacie cesty, a skontrolujte dýchanie a pulz. Ubezpečte sa, že niekto zavola záchrannú službu. Ak človek nedýcha, musíte vykonať dýchanie z úst do úst. A teraz tento prístroj, ukážem vám to. Je to ochranná maska na kardiopulmonálnu resuscitáciu, je určená na dýchanie z úst do úst, lebo však niekedy môže ten človek vracat a to by ste nechceli mať v hube. Tak či tak, sú v tom aj baktérie, no nie? Musíte mať po celý čas na tvári jednu z týchto.“ Pán Foote ich má celú zásobu. Na záver dňa si ich môžeme kúpiť.

Nell si v duchu povie, že by si mala jednu zaobstarať. Ako mohla doteraz žiť bez takej masky? Aké nezodpovedné!

Ľudia v miestnosti sú popárení, aby mohli praktikovať dýchanie z úst do úst. Každá dvojica dostane trup z červeného plastu s bielou plešatou hlavou a karimatku, na ktorej majú kľačať, až kým ten trup, čo im bol pridelený, neprinavrátia späť do života. Stlačte nos, priložte svoje ústa na jeho ústa, päťkrát vdýchnite, aby sa hrudník zakaždým

zdvihol, a potom vykonajte päť stlačení hrudníka. Zopakujte to celé. Medzitým druhá osoba zavolá záchranku a potom zas ona prevezme stláčanie hrudníka. Môže to byť namáhavé, trpia najmä zápästia. Pán Foote si vykračuje po miestnosti a kontroluje techniku jednotlivých ľudí. „Už ste blízko,“ povie.

Tig hovorí, že on bude na rohožke a Nell má zavolať záchranku, niekoho, kto ho zase postaví na nohy, berúc do úvahy stav jeho kolien. Nell sa smeje do plastových úst a sabotuje odovzdávanie dychu. „Dúfam len, že sa nikto nezačne topiť, keď budeme hliadkovať my,“ povie. „Lebo v tom prípade by dotyčné osoby zostali utopené.“ Tig povie, že podľa neho je to relatívne bezbolestný spôsob, ako odísť. Vraj pri tom človek počuje zvony.

Keď už všetci oživilí svoje plastové torzá, prejdú k podchladeniu a šoku. Oboje si vyžaduje prikrývky. Pán Foote porozpráva úžasný príbeh o človeku na lyžiarskom zájazde, ktorý vyšiel z dverí svojej chatky, aby sa vyčúral, ale nemal baterku a ako sa tak vybral cez hlboký sneh, zvalil sa do kaluže vytvorenej roztopeným snehom okolo kmeňa stromu a nedokázal vstať. Našli ho až ráno. Bol tuhý ako doska a studený ako makrela, povedal pán Foote, vôbec nedýchal a čo sa týka srdca, to bolo tiché ako hrob. Ale niekto iný v tej chatke predtým absolvoval kurz kardiopulmonálnej resuscitácie, takže pracovali s možno už mŕtvym človekom šesť hodín – šesť hodín! – a nakoniec ho prinavrátili k životu.

„Nesmiete prestať. Nevzdávajte sa,“ hovorí pán Foote. „Lebo nikdy neviete.“

Dali si prestávku na obed. Nell a Tig našli malú taliansku reštauráciu zastrčenú do jednej z tých bezduchých výškových budov, objednali si po pohári červeného vína a dali si celkom dobrú pizzu. Nell povedala, že si dá vytlačiť kartičku s nápisom „V prípade nehody volajte pána Foota“ a Tig zakontroval, že by mali pána Foota presvedčiť, aby

kandidoval na premiéra, lebo celej krajine dokáže dať umelé dýchanie. Tig si myslí, že pán Foote bol pri námorníctve. Nell povie, že nie, je to špión. Tig povie, že možno bol pirátom, a Nell povie, že nie, že je určite mimozemšťan a to, že pracuje ako inštruktor prvej pomoci menom pán Foote, je len perfektné maskovanie.

Obaja sa cítia hlúpo a pripadajú si nekompetentne. Nell je presvedčená, že keby sa musela konfrontovať s akoukoľvek naliehavou situáciou – topiaca sa osoba, niekto, kto utrpel šok, zamrzol –, spanikárila by a všetko, čo ich pán Foote učil, by jej hneď na mieste vyfučalo z hlavy.

„Ale vedela by som pomôcť pri uštipnutí hadom,“ povie. „Niečo o tom viem z dievčenských príručiek.“

„Nemyslím si, že pán Foote učí aj to, ako postupovať pri uštipnutí hadom,“ povie Tig.

„Stav sa, že áno. Ale iba na súkromných hodinách. Je to me-dzera na trhu.“

Popoludnie je vzrušujúce. Rozdajú sa skutočné defibrilátory, elektródy sa veľmi presne aplikujú na červené plastové trupy. Všetci si to vyskúšajú. Pán Foote im vysvetlí, ako sa vyhnúť tomu, aby človek omylom defibriloval sám seba – vaše srdce by mohlo byť z toho zmätené a mohlo by sa zastaviť. Nell hundre Tigovi, že smrť navodená samodefibriláciou by bola veľmi nedôstojná. Ale nie zas natoľko ako vidličkou strčenou do elektrickej zástrčky, zamrmla Tig. To je pravda, pomyslí si Nell. Človek na to musí dávať pozor pri malých deťoch.

Nastane čas testovania. Pán Foote ich ubezpečí, že všetci prejdú: zoširoka naznačuje odpovede a inštruuje ich, aby zdvihli ruky, ak nerozumejú otázke. Certifikáty dostanú poštou, povie, keď si zatvára svoj čierny kožený zakladač. Nell predpokladá, že tak robí s úľavou. Práve pustil z rúk ďalšiu várku beznádejných prípadov, zostáva sa už len pomodliť, aby sa nikto z nich nikdy nedostal do situácie, keď bude treba niekoho zachraňovať.

Nell zaplatí masku určenú na umelé dýchanie. Žiada sa jej povedať pánu Footovi, že sa jej páčili jeho príbehy, ale mohlo by to vyznieť frivolne, akoby toto celé bola len nejaká zábavka, akoby ho nebrala vážne. Mohol by sa uraziť. A tak povie len jednoducho ďakujem a on prikývne.

Potom doma, na druhý alebo tretí deň, si dá dokopy všetky svoje skúsenosti s ohrozením života, čiže tie dve, ktoré naozaj boli život ohrozujúce, alebo také, pri ktorých sa bála, že mohli byť. Nakolko bola pri nich pripravená?

Napríklad keď v kovovom komíne z vnútornej strany strechy vznikol požiar, Tig sa vyšplhal do priestoru, kde sa dalo len preplaziť v kúdoloch zadúšajúceho dymu, a tadiaľ lial do ohňa vedrá vody. Čo ak by sa nadýchal dymu a stratil vedomie? Po tejto príhode Tig kúpil požiar- nu prikrývku a na každom poschodí každého domu, v ktorom odvtedy bývali, musel byť hasiaci prístroj. Mal obavy aj v hoteloch, vždy sa ubezpečil, že vie, kde je schodisko, pre každý prípad. A tiež okná: dajú sa otvoriť? V hoteloch bývali okná čím ďalej, tým častejšie zapečatené, ale možno mohli rozbiť sklo, len si najprv musel niekto z nich omotať ruku do uteráka. No ak bolo okno privysoko, ani toto nebolo možné.

Alebo keď Tig vyrazil všetky požiarne alarmy v tridsaťposchodovom hoteli, lebo si zapálil cigaru v hale pod jedným zo senzorov. Potom spolu schádzali po schodisku z najvyššieho poschodia až celkom dolu a vytratili sa cez lobby plnú požiar- níkov, pričom sa tvárili, že s tým nič nemajú. Tá udalosť nebola život ohrozujúca. Nebolo to dokonca ani veľmi trápne, keďže ich nechytili.

Alebo keď na diaľnici pred nimi z kamióna naloženého drevom vypadol náklad: drevené fošne sa odlepili, leteli vzduchom a poskakovali dookola po asfalte, pričom ich len tesne minuli. Vrcholom všetkého bolo, že zúrila fujavica. Bolo jasné, že žiadna kardiopulmonálna resuscitácia by nepomohla.

Alebo keď sa plavili v kanoe na jednom z Veľkých jazier a naklonila ich obrovská vlna z oceánskeho parníka, čo preplával okolo. Nebolo to život ohrozujúce, boli neďaleko brehu a voda bola teplá. Boli by sa len namočili.

Alebo keď Tig reval na tereniaku, ktorý ťahal prívies plný dreva, čo predtým narezal motorovou pílou, a po tvári sa mu liala krv z rany na hlave, o ktorej ani nevedel. Nebolo to život ohrozujúce, veď si to ani nevšimol.

„Po tvári mu tečie krv,“ povedala Nell deťom, akoby to aj ony nevideli.

„Furt mu tečie krv po tvári,“ odvetilo jedno z nich s myknutím pleca. V ich očiach bol nezničiteľný.

„Asi mám veľmi veľa krvi,“ povedal Tig s úškrnom. Čím si tak poranil hlavu? Zrejme nič vážne, len chvíľu po tom, čo naštiepal drevo – vždy bolo suché –, rúbal mŕtve stromy, buch, a už ním plnil debnu na drevo. V tých dňoch sa ich život odvíjal veľmi rýchlo.

Alebo tie túry, na ktoré chodievali, ešte kým neboli mobilné telefóny. Nemali pocit, že je to riskantné. Pribalili si so sebou vôbec lekárničku? Možno nejaké náplasti na pluzgiere, masť na rany, zopár tabletiiek proti bolesti. Čo by robili, keby si jeden z nich vyvrtol členok alebo zlomil nohu? Povedali vôbec niekomu, kam idú?

Raz na jeseň sa napríklad vybrali do národného parku. Bolo hrozivé počasie – skorý sneh a poľadovica.

Pochodovali naprieč žltým a zlatistým bukovým lesom s obrovskými batohmi na chrbtoch, šťuchali svojimi turistickými palicami do zamrznutých rybníkov, sledovali mapy a hádali sa, kam by ich mali doviesť.

Pojedali kúsky čokolády, občas si dali pauzu, aby sa najedli. Zasadli na guľatinu a hltali mini syry, vajíčka na tvrdo a keksíky. Vo fľaštičke mali rum.

Tig mal už vtedy problémy s kolenami, ale na túry aj tak chodieval. Obviazal si kolená šatkami, jednu uviazal nad kolenom, jednu

pod ním. „Prečo stále chodíš na túry?“ spýtal sa ho lekár. „V podstate už žiadne kolená nemáš.“ Ale to bolo až oveľa neskôr.

V tom roku sa objavila urbánna legenda o nebezpečenstve číhajúcim v okolí. Losie samce v tú jeseň, práve keď chodievali na túry, sexuálne priťahovali volkswageny typu chrobák. Skákali z útesu na strechy týchto áut, pričom rozdrvili auto aj vodiča. Nell s Tigom boli presvedčení, že to je somarina, ale dodali „možno“, lebo nič nie je vylúčené.

Postavili si stan na vhodnom mieste, uvarili si večeru na ľahkom jednočlánkovom plynovom horáku značky WhisperLite, balíčky s jedlom si povešali na strom v nejakej vzdialenosti v prípade, že by sa objavili medvede, a zalieli do spacákov.

Nell nedokázala zaspáť, premýšľala o tom, že kupolovitý tvar stanov výrazne pripomína volkswagen chrobáka. Môže los prísť uprostred noci a skočiť na ich stan?

A keď zistí, že sa pomýlil, rozzúri sa? Losie samce sú známe tým, že sa pri párení rozzúria. Mohli by byť naozaj veľmi nebezpečné.

V jasnom rannom svetle sa možnosť, že by ich rozdrvil nejaký los, zdala zrazu vzdialená. Takže život ohrozujúci zážitok sa neodohral nikde inde, len v Nellinej hlave.

Nasledujúci rok sa istá dvojica vydala presne tou istou cestou a zabil ich medveď, čiastočne aj zožral. Tig o tom rád uvažoval ako o situácii, z ktorej vyviazli „s odretými ušami“. Začal po večeroch Nell čítať z knihy s titulom *Útoky medvedov*. V knihe sa písalo, že existujú dva druhy útočiacich medvedov: hladné jedince a medvedice, ktoré ochraňujú mláďatá. V každom prípade treba reagovať inak, ale neexistuje konkrétna metóda, ako ten rozdiel rozpoznať. Kedy hrať mŕtveho, kedy ustúpiť nabok, kedy sa zvieraťu postaviť? A akému druhu? Čiernemu medveďovi alebo grizlymu? Pokyny boli dosť nejasné.

„Nezdá sa mi, že by sme si o tomto mali čítať pred spaním,“ hovorila Nell. Dostali sa k príhode o žene, ktorej medveď odhryzol ruku, hoci sa jej nakoniec podarilo zahnať ho tak, že ho udrela po ňufáku.

„Musela mať nervy zo železa,“ povedal Tig.

„Určite bola v šoku,“ odvetila Nell. „To ti dodá nadľudské sily.“

„V každom prípade to prežila,“ povedal Tig.

„Len tak-tak,“ pokračovala Nell. „Horko-ťažko, až keď medvedkovi dala labku.“

Zabrzdlilo ich niečo z tohto natoľko, aby nechodievali na svoje vybavením poddimenzované túry? Nezabrzdlilo. Akurát že Tig kúpil sprej proti medvedom. Väčšinou si musel špeciálne pripomínať, aby si ho aj zbalili.

Keď sa k tomu Nell vrátila – lebo takéto návraty sa dostavia vždy po čase a potom ešte veľakrát –, v duchu sa pýtala: Pomohli by v týchto situáciách v niečom inštrukcie pána Foota? Možno pri tom požiarí v komíne. Ak by Nell dokázala vytiahnuť Tiga v bezvedomí z priestoru, po ktorom sa plazil, mohla by mu dať umelé dýchanie, skôr ako by sa dom rozhorel. Ale ak by im hrozilo, že ich zožerie medveď alebo ich rozmliaždi los? To by boli bez šancí na záchranu.

Pán Foote mal pravdu. Nikto nevie, čo sa môže stať. Nikto netuší, ako to celé dopadne. Nikto v konečnom dôsledku nikam nedopadne. „Živí sa odtiaľto nedostaneme,“ zvykol Tig hovoriť žartom, aj keď smiešne to nebolo. A keby človek niečo tušil, keby sa dalo predvídať, ako to dopadne, bolo by to lepšie? Nie. Žili by sme po celý čas zahalení smútkom, trúchlili by sme nad tým, čo sa ešte ani nestalo.

Lepšie je zachovať si ilúziu bezpečia. Radšej improvizovať. Kráčať cez zlatistý jesenný les, aj keď bez dokonalej prípravy a turistickou palicou skúšať zamrznuté rybníky, hryzkať čokoládu, posedávať na zamrznutej guľatine, prstami stuhnutými od zimy šúpať vajíčka uvarené natvrdo, keď sa sype včasný sneh a deň sa kráti. A keď nikto ani netuší, kde sa práve nachádzate.

Naozaj boli takí bezstarostní, takí nevšímaví? Boli. Nevšímavosť im veľmi dobre poslúžila.